

APSTIPRINU
LBTU IITF Dekāns
G.Vītols
2024.gada 29. janvārī

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
Inženierzinātņu un tinformācijas tehnoloģiju fakultāte
Inženiertehnikas un enerģētikas institūts

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA
Darbam ar divstatņu autopacēlāju
Traktoru un automobiļu tehniskā servisa laboratorijā (137)

Nr. 12

Izstrādāta saskaņā ar LR Darba aizsardzības likuma
14.pantu, MK noteikumiem Nr.749 „Apmācības kārtība
darba aizsardzības jautājumos“ un izvērtējot darba vides
riskus un situāciju darba vietā.

SASKANOTS
Inženiertehnikas un enerģ. inst.vadītājs
A.Birkavs
2024. gada 27. janvārī

1. Vispārējās prasības

- 1.1. Darba aizsardzības instrukcija attiecās uz arodapmācības meistariem un studentiem, kas apgūst praktiskās iemaņas meistara vadībā.
 - 1.2. Pirms pacēlāja ekspluatācijas uzsākšanas rūpīgi jāiepazīstas ar darba drošības noteikumiem un obligāti jāizdara ieraksts instruktāžas žurnālā.
 - 1.3. Pacēlāja darbības laikā iekārtas tuvumā un uz tās, kā arī paceļamajā transportlīdzeklī nedrīkst atrasties cilvēki un krava.
 - 1.4. Pārlicinieties, ka paceļamā transportlīdzekļa masa nepārsniedz pacēlāja celjspēju.
 - 1.5. Pacelšanas laikā četriem balsta spilveniem uz pacēlāja izlicēm jābūt nostiprinātiem pareizā stāvoklī attiecībā pret paceļamo transportlīdzekli.
 - 1.6. Pirms ieiešanas darba zonā pārlicinieties, ka drošības ierīce ir nostrādājusi.
 - 1.7. Kad pacēlētājs nedarbojas, strāvas padevei ir jābūt izslēgtai.
 - 1.8. Visi darbi tehniskā servisa laboratorijā notiek pasniedzēja vai mācību meistara pavadībā.
- Darbu vadītājam aizliegts atstāt laboratoriju bez uzraudzības.**
- 1.9. Aizliegts plānot un izpildīt jebkādu remonta un regulēšanas darbus ārpus darba laika (vakaros) un brīvdienās. Īpašos gadījumos nepieciešama institūta direktora atļauja.
 - 1.10. Ar pacēlāju drīkst strādāt tikai mācību meistari.
 - 1.11. Atļauts strādāt tikai tajā darba vietā, kuru norādījis meistars. Jāievēro disciplīna un kārtība.
 - 1.12. Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi:
 - 1.12.1. kolektīvie aizsardzības līdzekļi - ventilācijas iekārtas, norobežojumu aizslietņi, telpu apgaismojums, elektroiekārtu saņemējums;
 - 1.12.2. individuālās aizsardzības līdzekļi - aizsargbrilles, cimdi, spectērpi (halāti).
 - 1.13. Ugunsdrošības pasākumi:
 - 1.13.1. stingri aizliegts smēķēt telpās un lietot atklātu uguni darba vietās;
 - 1.13.2. ievietot izlietoto slaukamo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;
 - 1.13.3. darba vietā jābūt ugunsdzēsīmajam aparātam darba kārtībā, lai to varētu izmantot ugunsgrēka gadījumā.
 - 1.14. Elektrodrošības prasības:
 - 1.14.1. elektroierīcēm un visām metāla daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt iezemētām;
 - 1.14.2. vietējam apgaismojumam izmantot iekārtas, kuru spriegums nepārsniedz 42 V.
 - 1.14.3. pārnēsājamo rokas gaismekļu spriegums nepārsniedz 12 V.
 - 1.15. Darba higiēnas prasības darba vietai:
 - 1.15.1. gaisa temperatūrai telpās jābūt ziemā 18° - 20°C; vasarā 21° - 23°C;
 - 1.15.2. darba vietas apgaismojums pieļaujams ne mazāks par 150lx; gaismas avots nedrīkst būt apzīlinošs.
 - 1.16. Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.
 - 1.17. Strādājošie, kas pārkāpj šīs darba aizsardzības instrukcijas prasības, atkarībā no pārkāpuma sekām uzņemas disciplināro, administratīvo, materiālo vai kriminālatbildību.
 - 1.18. Studenti, kas nepakļaujas darba aizsardzības instrukcijas prasībām, tiek atstādināti no nodarbības.

2. Darba drošības prasības, uzsākot darbu

- 2.1. Laboratorijā atļauts strādāt darba apgērbā. Apgērbam jābūt atbilstoša izmēra un pieguļošam. Piedurkņu arocēm jābūt aizpogātām. Apgērbs nedrīkst traucēt kustības.
- 2.2. Iepazīties ar darba uzdevumu. Sagatavot atslēgas un nepieciešamos instrumentus.
- 2.3. Lai veiktu darbības ar autopacēlāju, pirms darba vizuāli jāpārbauda tā tehniskais stāvoklis vai nav vērojamas eļļas noplūdes no hidrauliskajiem mezgliem – sūkņa, šļūtenju savienojumiem, sadalītāja. Jāpārbauda elektropievads vai nav vērojami atkailināti vadi, kas pienāk pie pacēlāja.
- 2.4. Pēc ilgāka ekspluatācijas perioda pacēlāja tērauda trose nedaudz izstiepjās, un pacēlāja kamaniņas nav tādā pašā līmenī. Tādā gadījumā neregulējiet tērauda troses garumu.

2.5. Atklājot bojājumus vai šķidrumu noplūdes, nedrīkst uzsākt darbu, bet par novērojumiem jāziņo pasniedzējam vai meistaram. **Par iekārtu tehnisko stāvokli atbild mācību meistars.**

3. Darba drošības prasības, veicot darbu

- 3.1. Novieto automobili darba postenī pēc iespējas pacelājam pa vidu. Noslāpē motoru un pārnesumu sviru ieslēdz neitrālajā stāvoklī.
- 3.2. Izkāpj no automobiļa, ieslēdz pacelāja centrālo elektroslēdzi.
- 3.3. Atkarībā no automobiļa pacelšanas atbalsta vietu augstuma, izvēlas atbilstošo pacelāja ķepu starpgabalu. Vajadzības gadījumā veic to nomainītu.
- 3.4. Visas četras pacelāja ķepas pabīda zem automobiļa un novieto tās tieši zem automobiļa pacelšanas atbalstvirsmām.
- 3.5. Nospiež pacelāja pacelšanas elektrisko slēdzi un tur to līdz brīdim, kad pacelāja ķepas pieskaras automobilim un nedaudz to paceļ, atslogojot automobiļa atsperes, bet neatraujot no zemes riteņus.
- 3.6. Pārbauda visu četru pacelāja ķepu novietojumu. Nepieciešamības gadījumā automobili nolaiž līdz stāvoklim, kad ķepas tikko atbrīvotas no automobiļa slodzes un veic neprecīzi novietotās ķepas korekciju.
- 3.7. Paceļ automobili vajadzīgajā augstumā, nospiežot slēdzi, kurš tehnoloģiski nepieciešams konkrētās operācijas veikšanai. Pacelšanas laikā kontrolē sprūdu darbību, kas izpaužas kā spalgi klikšķi. Veic attiecīgos remonta darbus. Ja remonta darbi veicami ilgstoši paceltā stāvoklī, nepieciešams automobili nolaist līdz tuvākajam sprūdam.
- 3.8. Lai automobili nolaistu, īpaši pēc ilgstoša remonta, to nepieciešams pacelt vismaz par 10-20 mm. lai atbrīvotu ar automobiļa svaru piespiestos sprūdus.
- 3.9. Atbrīvo sprūdus, pavelkot aiz trosītes, labajai un kreisajai pacelāja statnei.
- 3.10. lai nolaistu automobili, nospiežot nolaišanas sviru, kas iedarbojas uz hidraulisko plūsmdali, nolaižot automobili. Automobiļa nolaišana tiek veikta automobiļa smagumspēka ietekmē, no darba cilindriem izspiežot eļļu.
- 3.11. Veic pilnīgu pacelāja ķepu nolaišanu un tās izvirza ārpus automobiļa gabarītiem.
- 3.12. Pēc darba izdzen automobili no darba posteņa un sakārto darba vietu un pacelāju atslēdz no strāvas ar pacelāja centrālo elektroslēdzi.
- 3.13. Pārtraukt nekavējoties darbus, ja tiek pamanīti bojājumi instrumentiem vai iekārtām. Traumas gadījumā pārtraukt darbu un ziņot mācību meistaram.
- 3.14. Pirmā medicīniskā palīdzība jāsniedz darbu vadītājam – pasniedzējam vai mācību meistaram.

4. Strādājošā rīcība avārijas situācijā

- 4.1. Ja rodas traucējumi celšanas ierīces darbā, krava nekavējoties jānolaiž un par notikušo jāziņo atbildīgajam par remontdarbu veikšanu sekojošos gadījumos:
 - 4.1.1. ja sabojājušies celšanas ierīces mehānismi vai salūzušas tās metāla konstrukcijas;
 - 4.1.2. celšanas ierīces elektrodzinēja korpuss vai metāla konstrukcijas atrodas zem sprieguma;
 - 4.1.3. no celšanas ierīces spolēm vai blokiem notinušās troses vai uz trosēm izveidojušās cilpas vai mezgli;
 - 4.1.4. kravas pārvietošanas ceļā parādījušies cilvēki vai jebkādi priekšmeti.
- 4.2. Ja izceļas ugunsgrēks vai tiek atklāta aizdegšanās:
 - 4.2.1. izslēgt visas iekārtas un ventilācijas sistēmas;
 - 4.2.2. ziņot ugunsdzēsības dienestam pa tālr. 112;
 - 4.2.3. nekavējoties atvienot laboratoriju no elektrotīkla;
 - 4.2.4. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, ugunsdzēsības krānu u.c.);
 - 4.2.5. izsaukt uz ugunsgrēka vietu tiešo darba vadītāju.
- 4.3. Ja iegūta trauma, notikusi saindēšanās vai pēkšņa sasilšana, nekavējoši jāinformē pasniedzējs vai arodapmācības meistars, kurš organizē pirmo palīdzību un vajadzības gadījumā nosūta cietušu uz medicīnas iestādi.

5. Darba drošības prasības, beidzot darbu

- 5.1. Sakārtot darba vietu, no iekārtām (mehānismiem) notīrīt netīrumus (putekļus, metāla skaidas u.c.).
- 5.2. Instrumentus un palīgierīces (inventāru), kas izmantoti darbu veikšanai, nodot instrumentu glabātavā vai nolikt tiem speciāli paredzētā vietā.
- 5.3. Par pamanītajām tehniskajām problēmām informēt pasniedzēju vai arodapmācības meistarū.

IZSTRĀDĀJA

Laboratoriju vadītāja

I.Meņķe